

‘Tristos tròpics’, llibre fundacional

GETTY

PERE ANTONI PONS

És una molt bona notícia que Anagrama hagi decidit recuperar els dos títols amb què als anys 60 va iniciar una breu i ràpidament interrom-

puda temptativa de fer-se un lloc dins el mercat de llibres en català. Tant *L'ofici de viure*, el genial i esgarrifós diari de Cesare Pavese, com *Tristos tròpics*, l'assaig narratiu amb què Claude Lévi-Strauss (1908–2009) va revolucionar els camps de l'antropologia, de les ciències socials i de les humanitats, són dos títols imprescindibles del pensament i la literatura del segle XX, i sempre haurien d'estar disponibles en la nostra llengua.

Llàstima, però, que Anagrama s'hagi limitat a repescar les edicions que van posar en circulació fa gairebé 50 anys, perquè si més no la traducció que va fer Miquel Martí i Pol dels *Tristos tròpics* necessitava ser restaurada. A diferència de la traducció pavesiana de Bonaventura Vallespinosa, que segurament no era tan complicada de fer però que, sigui com sigui, resisteix amb mèrit el pas del temps, l'esforçada traducció del poeta de Roda de Ter requeria una certa posada al dia: per netejar-la d'alguns gal·licismes ja en desús i, sobretot, per redreçar una sintaxi en ocasions un pèl recargolada.

Més enllà dels obstacles de la traducció, que sovint impedeixen d'assaborir les virtuts estrictament literàries de l'obra –unes virtuts que van fer proclamar al jurat del Goncourt que sens dubte haurien concedit el premi al llibre si hagués estat de ficció–, *Tristos tròpics* continua sent avui una lectura la mar d'estimulant. Amb independència de les seves aportacions estrictament antropològiques –la posada en valor de les cultures dites primitives, l'audàcia comparativa amb què assenyala coincidències i semblances estructurals entre cultures i situacions allunyades en l'espai i en el temps, l'èmfasi en el caràcter col·lec-

tiu i plural de les creacions d'una cultura o civilització–, s'entén que el llibre causés una impressió tan notable. Per la novetat de la mirada i de les idees, per la força de l'estil i, en conjunt, per la naturalesa tan polièdrica del text.

Una barreja de gèneres sorprenent

Més de mig segle després de la seva publicació, continua resultant admirable la manera com l'autor utilitza tots els recursos retòrics i de gènere al seu abast per muntar una obra heterogènia i inclassificable, focalitzada en les seves experiències amb algunes tribus amazòniques del Brasil però amb contínues ampliacions del focus. És una obra que funciona, alhora, com un llibre de viatges, una exploració memorialística, un treball de camp etnogràfic, una anàlisi lingüística i demogràfica, una investigació sociohistòrica i estètica, una reconstrucció mítica, un tractat filosòfic i especulatiu i, fins i tot, com una novel·la itinerant i d'aventures. Impressionant. I això que els lectors del segle XXI ja estem avesats a les mescladisses tant de gèneres com d'estils i de mirades, i som més aviat poc impressionables.

Per a Lévi-Strauss tot és ricament significatiu i, per tant, digne de ser analitzat, comparat i interpretat. En aquest sentit, són tota una exhibició de musculatura intel·lectual tant l'estudi que fa de tribus concretes (els bororo, els caduveo o els nambikwara) com el radi d'acció que abasten les comparacions que estableix entre les estructures de certs assentaments indígenes llatinoamericans i el de certes cultures de l'Índia, o entre “les ciutats momificades del Vell Món” i “les ciutats fetals del Nou Món”. És un dels trets més vistosos del llibre: la manera com, fluidament, encadena reflexions, teories i referències, i com salta d'un tema a l'altre i d'un record a l'altre. Si a tot això hi afegim que tot el text està esquitxat per frases i descripcions literàriament suculentas, quedarà clar que *Tristos tròpics* és un clàssic amb una salut de ferro. ♦♦

TRISTOS TRÒPICS
CLAUDE LÉVI-
STRAUSS
ANAGRAMA
TRAD. MIQUEL
MARTÍ I POL
464 PÀG. / 24,90 €

Palau de la Música Catalana
Fes Palau, fes-te'l teu!

DILLUNS, 16 DE GENER DE 2017 – 20.30 h

Zhu Xiao-Mei,
piano

Variacions Goldberg de Bach

DIJOUS, 26 DE GENER DE 2017 - 20.30 h

Leonidas Kavakos
& Enrico Pace

Sonates per a violí i piano
de Beethoven

Entrades a www.palaumusica.cat i a Taquilles del Palau

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEO
CATALÀ

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

